

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 208/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete a prevádzkovateľa zásobníka a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete v znení neskorších predpisov

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2024/530>

Materiál v pripomienkovom konaní do 29.10.2024

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví SR predkladá materiál do medzirezortného pripomienkového konania ako iniciatívny v súlade so splnomocňovacím ustanovením § 40 ods. 4 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Dôvodom vypracovania návrhu vyhlášky je zosúladenie a upresnenie vybraných častí vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 208/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete a prevádzkovateľa zásobníka a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete v znení neskorších predpisov (ďalej len „pravidlá trhu s plynom“) so zákonom o regulácii a zákonom č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o energetike“). Návrh vyhlášky neustanovuje nové podrobnosti pravidiel trhu s plynom, ale spresňuje a sprehľadňuje ich obsah. Cieľom návrhu vyhlášky je v súlade so splnomocňovacím ustanovením § 40 ods. 4 zákona o regulácii upraviť a doplniť niektoré ustanovenia pravidiel trhu s plynom so zameraním na úpravu podrobností k uzatváraniu zmlúv o dodávke plynu a zmlúv o združenej dodávke plynu, k zmene dodávateľa plynu vrátane lehôt v procese zmeny dodávateľa plynu, k obsahovým náležitostiam vyúčtovacej faktúry za dodávku plynu a spôsobu zistenia stavu určeného meradla. Navrhované úpravy vyplynuli zo zmien zákona o regulácii a zákona o energetike, ktoré boli novelizované zákonom č. 109/2024 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia a znižovaním administratívnej záťaže, zákonom č. 128/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony a zákonom č. 143/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Návrh vyhlášky má nadobudnúť účinnosť dňa 01.01.2025.

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom návrhu vyhlášky je v súlade so splnomocňovacím ustanovením § 40 ods. 4 zákona o regulácii upraviť a doplniť niektoré ustanovenia pravidiel trhu s plynom so zameraním na úpravu podrobností k uzatváraniu zmlúv o dodávke plynu a zmlúv o združenej dodávke plynu, k zmene dodávateľa plynu vrátane lehôt v procese zmeny dodávateľa plynu, k obsahovým náležitostiam vyúčtovacej faktúry za dodávku plynu a spôsobu zistenia stavu určeného meradla. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené zásadné pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k návrhu ako celku

Pre účel, aby bolo možné zo strany prevádzkovateľa distribučnej siete realizovať zmenu dodávateľa navrhujeme, aby zostala zachovaná pôvodná právna úprava podľa súčasného znenia vyhlášky Úradu č. 208/2023 Z. z., prípadne, aby boli v návrhu realizované nasledovné úpravy:

- V § 35 ods. 1 Návrhu vložiť za slovo „prevádzkovateľom“ slovo „distribučnej“ v príslušnom gramatickom tvare

- V celom navrhovanom § 36 vložiť za slovo „prevádzkovateľom“ slovo „distribučnej“ v príslušných gramatických tvaroch
- V § 37 ods. 1 Návrhu vložiť za slovo „prevádzkovateľom“ slovo „distribučnej“ v príslušnom gramatickom tvare

Odôvodnenie:

Navrhujeme špecifikovať, že zmenu dodávateľa a procesy predchádzajúce zmene dodávateľa plynu môže zabezpečovať – tak ako aj v súčasnosti zabezpečuje – iba PDS a nie napr. prevádzkovateľ prepravnej siete, prípadne prevádzkovateľ ťažobnej siete.

2. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme v § 2 písm. ah) až aj) Vyhlášky nahradiť súčasné znenie nasledovným:

„ah) meraním typu A priebežné meranie s archiváciou nameraných hodnôt a s denným diaľkovým prenosom dát. Meraním typu A sa merajú najmä odberné miesta so zazmluvnenou ročnou distribučnou kapacitou väčšou ako 400 tis. m³ plynu.

ai) meraním typu B priebežné meranie s archiváciou nameraných hodnôt a s mesačným diaľkovým prenosom dát. Meraním typu B sa merajú najmä odberné miesta so zazmluvnenou ročnou distribučnou kapacitou od 60 tis. m³ do 400 tis. m³ plynu.

aj) meraním typu C meranie, ktorého odpočet sa vykonáva na mieste inštalácie alebo diaľkovým prenosom v závislosti od druhu určeného meradla jedenkrát ročne. Meraním typu C sa merajú najmä odberné miesta so zazmluvnenou ročnou distribučnou kapacitou do 60 tis. m³ plynu.“

V nadväznosti navrhujeme v § 19 ods. 4 písm. a) Vyhlášky nahradiť súčasné znenie nasledovným:

„prevádzkovateľom distribučnej siete alebo ním poverenou osobou fyzickým odpočtom, prípadne prostredníctvom diaľkového prenosu v prípade meradiel, ktoré umožňujú odpočet prostredníctvom diaľkového prenosu alebo“

Odôvodnenie:

Navrhujeme precíznejšiu definíciu meradiel. Vo svojom návrhu vychádzame z vyhlášky Úradu č. 4/2013 Z. z. ako aj praxe.

3. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod číslo 4

Navrhujeme §35 odsek 5 formulovať nasledovne:

„(5) Ustanovenia §35, §36 a §37 sa použijú aj pri zmene dodávateľa plynu pre odberateľa plynu, ktorý nie je koncovým odberateľom plynu v zmysle §3 písm. c) bod 11 zákona o energetike (cez odkaz na zákon).

Odôvodnenie:

Navrhujeme doplniť z dôvodu, že o zmenu dodávateľa môže požiadať aj iný subjekt- "odberateľ plynu", ktorý nie je koncovým odberateľom v zmysle definície zákona o energetike.

4. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod číslo 5

V čl. I bodu 5 Návrhu požadujeme zachovať pôvodné znenie ods. 5 a 8:

Odôvodnenie:

Ustanovenie § 38 ods. 5 detailne upravuje postup prevádzkovateľa distribučnej siete pri zmene dodávateľa, okrem iného obsahuje lehoty pre podanie požiadavky na zmenu dodávateľa. V nadväznosti ods. 8 predmetného ustanovenia upravuje konsekvencie zastavenia verifikácie spolu s lehotami na podanie požiadavky na zastavenie procesu zmeny dodávateľa.

Navrhovaná zmena § 36 pravidiel trhu s plynom štylisticky, avšak nie obsahovo prepracováva koncepciu procesov predchádzajúcich zmene dodávateľa plynu a technickú zmenu dodávateľa plynu. Uvedené ustanovenie je v krátkom čase (menej než 1 rok) už druhýkrát predmetom zmeny, pričom máme zato, že aktuálne znenie má svoje opodstatnenie, bolo predmetom rozporového konania, je funkčné a nijako neobmedzuje napr. právo odberateľa na zmenu dodávateľa. V navrhovanej zmene sa vypúšťa presné uvedenie začiatku a konca lehoty na podanie žiadosti na zmenu dodávateľa a takisto lehoty na zastavenie/potvrdenie verifikácie. Obzvlášť ods. 5 a 8 sú zásadné na

zachovanie týchto lehôt, preto navrhujeme zohľadnenie týchto odsekov aj v navrhovanom znení. Procesy predchádzajúce technickej zmene dodávateľa sú kľúčové z hľadiska bezproblémového prechodu odberateľa k inému dodávateľovi a zabezpečeniu transparentného procesu, prípadne odstraňovania chybovosti prevádzkovateľom distribučnej siete ako operátora systému. Taktiež zjednocujú lehoty všetkých prevádzkovateľov v sieti (t.j. aj LDS) takže v prípade ak sa žiada o zmenu dodávateľa v navádzajúcej sieti je možné o zmenu požiadať v jednom čase všetkých prevádzkovateľov. Aktuálne znenie § 36 je plne prenesené aj do Prevádzkového poriadku PDS a aj keď návrh v § 36 ods. 9 (aktuálne v ods. 12) odkazuje na podrobnosti k procesom predchádzajúcim zmene dodávateľa plynu uvedeným v Prevádzkovom poriadku PDS, je z dôvodu ponechania právnej istoty žiaduce ponechať predmetné trvania a plynutie lehôt aj vo všeobecne záväznom právnom predpise. Z hľadiska elektronického systému PDS, cez ktorý je zabezpečovaná zmena dodávateľa plynu by sa ani touto navrhovanou zmenou v rámci jeho procesu nič nezmenilo, iba by došlo aj vo vzťahu k ostatným účastníkom trhu k potrebe vyhľadania trvania a plynutia lehôt v Prevádzkovom poriadku PDS, pričom je väčšou právnou istotou mať uvedený mechanizmus zmeny dodávateľa aj s lehotami upravený vo všeobecne záväznom právnom predpise. Nakoľko v Prevádzkovom poriadku PDS je začiatok a koniec týchto lehôt explicitne uvedený (a Prevádzkový poriadok ani v prípade prijatia novely nebude v rozpore s vyhláškou), bude PDS podľa týchto lehôt postupovať aj naďalej, nakoľko tieto lehoty majú svoje opodstatnenie a ich zachovanie je nevyhnutné pre transparentný a bezchybný proces zmeny dodávateľa. Navrhujeme preto zohľadnenie tejto pripomienky a čo možno najviac zachovať pôvodné znenie § 36 vrátane lehôt.

5. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod číslo 5

Navrhujeme vypustiť slovo „koncový“ v celom znení Návrhu § 35 a 36 Vyhlášky:

Odôvodnenie:

Oproti súčasnému platnému zneniu sa pridáva v navrhovanom znení § 36 ods. 2, 4 a 6 slovné spojenie „koncový odberateľ“. Prevádzkovateľ distribučnej siete ako subjekt zodpovedný za proces zmeny dodávateľa uvádza, že nie pri každej zmene dodávateľa ide o koncového odberateľa, nakoľko PDS distribuuje plyn aj ku odberateľom, ktorí nie sú zároveň koncovými odberateľmi a ktorí fungujú napr. ako prevádzkovatelia navádzajúcej distribučnej siete, ktorí ďalej môžu plyn dodávať/distribúovať ďalším (tentokrát) už koncovým odberateľom plynu alebo rozpočítavať náklady na dodávku plynu napr. spôsobom podľa § 4 ods. 2 zákona o energetike) a prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý zabezpečuje technický proces zmeny dodávateľa plynu, sa nemusí o takejto zmene dodávateľa od prevádzkovateľa LDS (navádzajúcej distribučnej siete) dozvedieť. Aby boli zachované rovnaké pravidlá pri rôznych spôsoboch pripojenia sa odberateľa na distribučnú sieť, ktoré pripadajú do úvahy, navrhujeme preto vypustiť prívlastok „koncový“ pri odberateľovi plynu a ponechať tak pôvodné znenie. Odborné miesto má síce svoju legálnu definíciu v § 2 písm. c) bod 11. ZoE, avšak v kontexte zmeny dodávateľa nemožno vždy s istotou určiť, že ide o odborné miesto koncového odberateľa plynu, nakoľko za týmto odborným miestom môže nastávať rôzne vetvenie na ďalšie subjekty. Ide hlavne o dodávku plynu do navádzajúcich sietí pri ktorých sa cez jeden bod dodáva plyn viacero odberateľom, alebo napríklad o plniace stanice CNG, ktoré v svojej podstate nie sú koncovým odberateľom plynu.

6. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod číslo 5, v časti §36 odsek 1

Navrhujeme ponechať neuhradenú pohľadávku po lehote splatnosti ako jednu z podmienok, pre ktorú je možné odmietnuť verifikáciu zmeny dodávateľa.

Odôvodnenie:

Navrhujeme ponechať toto ustanovenie, ktoré ako prax ukázala, nechráni len dodávateľa pred špekulatívnym správaním odberateľov, ale aj samotných odberateľov, ktorí si takto môžu svoje výdavky zvýšiť neuváženým konaním-dodávateľ si svoj nárok bude naďalej vymáhať, odberateľ sa teda nevyhne úhrade dlhu, avšak bude znášať aj riziko nákladov spojených s vymáhaním dlhu dodávateľa v prípade, že s úhradou pohľadávky bude robiť obštrukcie.

7. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod číslo 5, v časti §36 odsek 3

Navrhujeme slovné spojenie "požiadavky na" nahradiť slovným spojením "žiadosti o zmenu dodávateľa plynu" a za slovo "dodávateľa" vložiť slovo "plynu".

Odôvodnenie:

Z dôvodu jednoznačnosti a pojmového súladu.

8. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod číslo 5, v časti §36 odsek 4

Navrhujeme za slovo "dodávateľa" vložiť slovo "plynu" a slovné spojenie "požiadavka na zmenu dodávateľa" nahradiť slovným spojením "žiadosť o zmenu dodávateľa plynu"

Odôvodnenie:

Z dôvodu jednoznačnosti a pojmového súladu

9. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod číslo 5, v časti §36 odsek 4

V čl. I bod 5 Návrhu požadujeme v tretej vete § 36 ods. 4 nahradiť spojenie:

„dodávateľ plynu oznámi prevádzkovateľovi siete“ nahradiť spojením „dodávateľ plynu oznámi zastavenie verifikácie prevádzkovateľovi siete s uvedením,“ a zároveň navrhujeme nahradiť spojenie „informuje pôvodného dodávateľa plynu, nového dodávateľa plynu a koncového odberateľa plynu“ novým slovným spojením „informuje pôvodného dodávateľa plynu, nového dodávateľa plynu alebo koncového odberateľa plynu“, ustanovenie bude znieť nasledovne:

„Požiadavka na zmenu dodávateľa sa prevádzkovateľom siete neakceptuje, ak pôvodný dodávateľ plynu oznámi zastavenie verifikácie prevádzkovateľovi siete s uvedením, že pôvodná zmluva o dodávke plynu alebo zmluva o združenej dodávke plynu nebola ukončená, prevádzkovateľ siete zmenu dodávateľa plynu nevykoná a bezodkladne o tom informuje pôvodného dodávateľa plynu, nového dodávateľa plynu alebo koncového odberateľa plynu spolu s uvedením dôvodov neakceptovania.“

Odôvodnenie:

Aktuálne platné a účinné znenie používa v súvislosti s niekdajšou námietkou označenie „zastavenie verifikácie“. Vzhľadom na to, že k zavedeniu tohto inštitútu a pomenovaniu došlo relatívne nedávno a stalo sa akceptovaným a používaným, navrhujeme ponechanie tohto názvu v novo navrhovanom znení.

Taktiež navrhujeme vypustenie spojenia „a koncového odberateľa“ v poslednej vete a jeho nahradenie spojením „alebo koncového odberateľa“, nakoľko o zmenu dodávateľa môže žiadať jednak odberateľ sám alebo v mene odberateľa žiada jeho nový dodávateľ plynu na základe splnomocnenia od tohto odberateľa. Preto vyjadrenie by mal dostať ten subjekt, ktorý dal požiadavku na zmenu dodávateľa. Identifikovať obidva subjekty by v praxi nebolo možné. Ak o zmenu žiada odberateľ svojho dodávateľa, túto skutočnosť prevádzkovateľovi siete nehlási, nakoľko k preberaniu plynu príde častokrát mimo distribučnej siete, a to na veľkoobchodnom trhu. Taktiež ani dodávateľ nehlási v procese zmeny dodávateľa všetky údaje o odberateľovi, nakoľko pre zmenu dodávateľa je potrebné identifikovať odberné miesto odberateľa, ale nie odberateľa samotného.

10. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod číslo 5, v časti §36 odsek 6

V čl. I bod 5 Návrhu požadujeme v § 36 ods. 6 vypustenie slova „koncový“:

Odôvodnenie:

Ustanovenie § 36 ods. 6 upravuje definíciu technickej zmeny dodávateľa plynu.

V Návrhu požadujeme vypustenie slova „koncový“, nakoľko odberné miesto má síce svoju legálnu definíciu v § 2 písm. c) bod 11. ZoE, avšak v kontexte zmeny dodávateľa nemožno vždy s istotou určiť, že ide o odberné miesto koncového odberateľa plynu, nakoľko za týmto odberným miestom môže nastávať rôzne vetvenie na ďalšie subjekty. Ide hlavne o dodávku plynu do naväzujúcich sietí pri ktorých, kedy sa cez jeden bod dodáva plynu viaceru odberateľom, alebo napríklad o plniace stanice CNG, ktoré vo svojej podstate nie sú koncovým odberateľom plynu.

11. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod číslo 5, v časti §36 odsek 6

Navrhujeme v prvej vete pred druhý pojem "dodávateľa" vložiť slovo "nového".

Odôvodnenie:

Z dôvodu jednoznačnosti, že technickou zmenou dodávateľa sa rozumie registrácia na NOVÉHO dodávateľa, atď.

12. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod číslo 5, v časti §36 odsek 7

V čl. I bod 5 Návrhu požadujeme v § 36 ods. 7 nahradiť navrhované znenie nasledovným:

„Zmena dodávateľa plynu nadobúda účinnosť prvý plynárenský deň mesiaca, v ktorom je požadovaná účinnosť zmeny dodávateľa plynu.“

Odôvodnenie:

Uvedená textácia bola upravená aj v predchádzajúcej vyhláške č. 24/2013 Z. z. Aktuálne je proces zmeny dodávateľa, ktorý zabezpečuje prevádzkovateľ distribučnej siete, nastavený tak, že zmenu dodávateľa možno uskutočniť s účinnosťou k 1. dňu nasledujúceho mesiaca, nakoľko žiadosti o zmenu je možné podávať s účinnosťou iba k 1. dňu mesiaca; uvedené vychádza z nastavenia celého trhu s plynom a je v súlade s výpovednými lehotami zmlúv o dodávke plynu, tak aby na ne nadväzovala možnosť zmeny dodávateľa. Navrhujeme preto špecifikovať, že účinnosť zmeny dodávateľa je možná len k prvému plynárenskému dňu v mesiaci. Týmto spôsobom je vykonávaná zmena aj v súčasnosti podľa Prevádzkového poriadku prevádzkovateľa distribučnej siete, na ktorého podrobnosti k procesom predchádzajúcim zmene dodávateľa odkazuje ods. 9 Návrhu. (aktuálne ods. 12)

Systémovo nie je možné bez zásadných zmien v informačnom systéme, ako aj dodatočným nákladom na úpravu systému zabezpečiť, aby súčasne plynuli (a prelínali sa) lehoty na zadanie zmeny dodávateľa, verifikáciu/neverifikáciu, resp. námietky pôvodných dodávateľov a odstránenie chybovosti pri zadávaní zmeny dodávateľa jednotlivými žiadateľmi. Uvedený proces zaberie značné množstvo času a súčasná zmena dodávateľa postavená na tzv. 3 - týždňovej báze je široko akceptovaná tak dodávateľmi ako aj odberateľmi.

Po uplynutí všetkých lehôt dôjde k potvrdeniu technickej zmeny dodávateľa pre jednotlivé odberné miesta, a to v lehote do 5 dní pred požadovanou zmenou. Aktuálne platná úprava zmeny dodávateľa je stále v súlade so smernicou Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1788 z 13. júna 2024 o spoločných pravidlách pre vnútorné trhy s obnoviteľným plynom, so zemným plynom a s vodíkom (čl. 12 ods. 1). Precizovanie účinnosti zmeny dodávateľa k 1. dňu v mesiaci aj vo všeobecne záväznom právnom predpise by prispelo k väčšej právnej istote. Taktiež s ohľadom na zabezpečenie technického procesu zmeny dodávateľa do 24 hodín od roku 2026 je potrebné stanoviť v pravidlách trhu jednoznačné pravidlo od kedy bude zmena dodávateľa účinná po technickom preradení odberných miest.

13. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme upraviť znenie §37 odsek 3 tak, že slovo "získa" sa uvedie v minulom čase, a teda nahradiť slovom "získal".

Odôvodnenie:

Gramatická správnosť v nadväznosti na udalosti z ods.1, ktoré sa už stali- odpočet už bol vykonaný, a teda je známe, akým spôsobom sa "získal".

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2024/530>